

ÅRSRAPPORT 2018

Médecins Sans Frontières Norway

Leger Uten Grenser Norge

- **Styrets Årsberetning**
- **Årsoppgjør m/ noter**
- **Revisjonsberetning**

Kontakt oss:

Spørsmål om adresseendring, fast avtale, avtalegiro eller donasjoner til Leger Uten Grenser:

E-post: giverservice@legerutengrenser.no

Telefon: 08898

Gavekonto: 5010 05 15005

Spørsmål om å jobbe i felt:

E-post: rekruttering@legerutengrenser.no

Telefon: (+47) 940 12 441

Pressekontakt:

Telefon: (+47) 930 58 768

Andre henvendelser/resepsjon:

E-post: epost@legerutengrenser.no

Telefon: (+47) 23 31 66 00

Sosiale medier:

<http://facebook.com/legerutengrenser>

<http://twitter.com/msfnorge>

<http://youtube.com/legerutengrenser>

<http://instagram.com/legerutengrenser>

**Médecins Sans Frontières Norway
Leger Uten Grenser Norge**

Postadresse:

Postboks 8813 Youngstorget,
0028 Oslo

Besøksadresse:

Hausmannsgate 6,
0186 Oslo

Organisasjonsnummer:

977 097 495

Forsidebilde: Sykehus og klinikker støttet av MSF i beleirede Øst-Ghouta jobber videre under umulige forhold
Krigen i Syria fortsetter, og Leger Uten Grenser fortsatte i 2018 sin indirekte og direkte støtte i landet. Da Øst-Ghouta ble beleiret fortsatte sykehusene å operere med støtte fra Leger Uten Grenser under stadig verre forhold. Over de to første ukene med beleiring registrerte våre kolleger 344 skadde og 71 døde hver dag.

Årsberetning 2018

Médecins Sans Frontières Norway Leger Uten Grenser Norge

Leger Uten Grenser er en nøytral og uavhengig medisinsk hjelpeorganisasjon som redder liv og lindrer nød. Vi hjelper dem som trenger det mest – uansett hvem, uansett hvor, uansett hvorfor.

Leger Uten Grenser gir nødhjelp til mennesker i krig, kriser og katastrofer, og andre som ikke har tilgang til grunnleggende helsetjenester. I tillegg varsler vi om overgrep og glemte kriser – fordi færre dør når flere vet.

Leger Uten Grenser i Norge ble dannet i 1996 og er en del av en internasjonal bevegelse, *Médecins Sans Frontières* – MSF. Per i dag består organisasjonen av 24 seksjoner med en internasjonal generalforsamling og styre. Den norske seksjonen har et nært samarbeid med de andre seksjonene. Leger Uten Grenser i Norge er representert i Leger Uten Grensers internasjonale organer.

Det overordnede målet med all vår virksomhet er å hjelpe mennesker i nød i tråd med grunnleggende humanitære prinsipper. Vi er en organisasjon med engasjerte og idealistiske medlemmer, med rotfeste i og støtte fra det norske samfunnet.

I Norge fokuserer Leger Uten Grenser på målrettet rekruttering av personell til våre feltprosjekter, samt innsamling av midler til gjennomføring av prosjekter. I tillegg driver Leger Uten Grenser Norge informasjonsarbeid for å skape oppmerksomhet om humanitære kriser og jobber med talsmannsarbeid for å skape politisk endring på våre humanitære kjernesaker. Leger Uten Grenser Norge bidrar også med operasjonell støtte til flere av organisasjonens feltprosjekter.

Som medeier i Leger Uten Grensers operasjonelle senter i Brussel, samt deltager i organisasjonens internasjonale fora, er vi en aktiv bidragsyter i utviklingen av bevegelsens operasjonelle strategi og virksomhet.

I 1999 fikk Leger Uten Grenser Nobels Fredspris for «organisasjonens banebrytende humanitære innsats på flere kontinenter».

Leger Uten Grenser utgir årlig en omfattende aktivitetsrapport som oppsummerer våre feltprosjekter og tar opp aktuelle medisinske og humanitære temaer.

Rapporten, MSF Activity Report, kan leses på vår hjemmeside: www.legerutengrenser.no.

Rapporten er også tilgjengelig på våre internasjonale hjemmesider: <http://www.msf.org/en/international-activity-reports>.

1 Redegjørelse for virksomheten

1.1 Rekruttering av feltpersonell

En av hovedmålsettingene til Leger Uten Grenser Norge er å være en solid bidragsyter av internasjonalt personell til Leger Uten Grenser sine prosjekter rundt om i verden.

I 2018 reiste 106 personer fra Leger Uten Grenser Norge på 100 ulike oppdrag i Afghanistan, Australia/Nauru, Bangladesh, Hviterussland, Bosnia og Hercegovina, Burkina Faso, Burundi, Kambodsja, Kamerun, Den Sentralafrikanske Republikk, Den demokratiske republikken Kongo, Egypt, Etiopia, Hellas, Guinea, Haiti, India, Irak, Kenya, Libanon, Malawi, Pakistan, Papua New Guinea, Palestina, Filippinene, Sør Sudan, Swaziland, Syria, Tadsjikistan, Tyrkia, Ukraina og Jemen.

Leger Uten Grenser Norge rekrutterer og sender ut leger, sykepleiere, jordmødre, bioingeniører, farmasøyer, psykologer samt ikke-medisinsk personell som økonomer, HR og administrasjonsansvarlige, logistikere, ingeniører, arkitekter, håndverkere m fl. Organisasjonen rekrutterer nytt personell fortløpende. Dette gjør vi i henhold til mål avtalt med operasjonelle sentre i tillegg til erfaringsbasert behov. Vi legger stor vekt på profesjonalitet, personlig egnethet og motivasjon i vår rekruttering. Vårt personell jobber med å gi grunnleggende medisinsk behandling både innen primær- og sekundærhelsetjenesten i land og områder hvor helsetilbudet er svekket på grunn av humanitære kriser.

Organisasjonen legger vekt på god individuell oppfølging før, under og etter utenlandsoppdrag. Hver enkelt feltarbeider gjennomgår forberedelseskurs, personlig briefing og informasjonsbriefing før sitt oppdrag. Leger Uten Grenser krever grundig helsesjekk, vandelsattest, attester og diplomer fra den enkelte før utreise. En god oppfølging etter endt oppdrag med medisinsk sjekk, debrief med psykolog, og tilkobling til vårt kollegiale støttenettverk er en del av vår rutine.

1.2 Kommunikasjonsarbeid

En sentral del av Leger Uten Grensers arbeid er prinsippet om témoignage: å bære vitne og varsle om overgrep og glemte kriser. Gjennom å bære vitne om hva vi ser i felt ønsker vi å framprovosere en bedring for mennesker i nød. Følgende områder har vært fokus i 2018:

Krigen i Syria

Krigen i Syria gikk inn i sitt 8. år, og kampene rundt Øst-Ghouta fikk stor global oppmerksomhet. Leger Uten Grenser fortsatte sin indirekte støtte til klinikker og sykehus i det beleirede området, hvor lokale medisinske ansatte jobbet videre under svært vanskelige forhold. Over de to første ukene med beleiring registrerte våre kolleger 344 skadde og 71 døde hver dag. I tillegg fortsatte Leger Uten Grenser å selv drive sykehus og klinikker nord i Syria, men begrensningene på reelt nærvær gjorde vårt arbeid svært vanskelig.

Sivile ofre på Gaza-stripen

I Gaza lever nesten to millioner palestinere innsperret i et lite område hvor nesten alle grensene er kontrollert av Israel, unntatt den sørlige grensen mot Egypt. I mars/april deltok tusenvis av palestinere i den årlige «returmarsjen» i protest mot okkupasjonen, men denne gang førte markeringen til militær respons fra Israelsk side. Ifølge helsemyndighetene på Gaza ble 1.415 skadet, så mange som 758 ble skuddskadet. Leger Uten Grenser behandlet flere pasienter for skuddskader på tre uker enn i hele 2014, da Israel utførte luftangrep mot Gazastripen. Siden 1.april har Leger Uten Grenser behandlet flere enn 500 pasienter med skuddskader ved våre tre klinikker på Gaza. Samtidig gikk Leger Uten Grenser ut med kritikk av voldsbruken.

Kongos største ebola-utbrudd fortsatt ikke under kontroll

I august startet det største ebolautbruddet i Den demokratiske republikken Kongo (DR Kongo) noensinne. Så langt har flere enn 500 mennesker dødd av viruset, og fordi utbruddet er i en aktiv konfliktsone er arbeidet med å stanse epidemien svært vanskelig. Ebolautbruddet er det tiende i landets historie. Utbruddet startet med

at viruset ble bekreftet i Mangina, en liten by i nærheten av Beni i Nord-Kivu-provinsen. Deretter har viruset spredd seg til Butembo, Kalenguta og Katwa i Nord-Kivu og inn i naboprovinsen Ituri. Leger Uten Grenser har samarbeidet med kongolesiske myndigheter og WHO for å få utbruddet under kontroll, og har over 200 ansatte ved flere behandlingssentre i Nord-Kivu.

Stans i redningsarbeid i Middelhavet

På tross av at flyktninger, migranter og asylsøkere fortsatt dør i Middelhavet, ble Leger Uten Grenser og SOS Mediterranée i desember tvunget til å avslutte sine søk og redningsoperasjoner med båten Aquarius. Dette er et resultat av et langsiktig politisk press, ledet av italienske myndigheter og støttet av flere andre europeiske land, for å forhindre at humanitære organisasjoner skal kunne redde liv i Middelhavet. Sammen med EU sin eksterne migrasjonspolitik har dette arbeidet undergravd internasjonal lov og humanitære prinsipper. På grunn av det målrettede arbeidet fra Europeiske styresmakter så Leger Uten Grenser og SOS Mediterranée seg nødt til å avslutte operasjonene til Aquarius, på tross av våre gjentatte offentlige protester.

Synliggjøring av Humanitære Prinsipper

I tillegg til å fortsette å sette fokus på Glemte Kriser lanserte Leger Uten Grenser en kampanje til støtte for humanitære prinsipper i tradisjonelle og sosiale media, gjennom betalt annonsering, filmproduksjon og redaksjonelt innhold. På tross av beskjedne investeringer fikk vi god respons, og kommer til å videreføre en tydelig og prinsipiell tone i tiden som kommer. Skoleprosjektet genererte over 60 medieklipp og 65 skoler fra hele landet deltok i løpet av høsten. Vi fortsetter å kommunisere glemte kriser i vårt daglige kommunikasjonsarbeid og fikk i 2018 mye oppmerksomhet også på fremskrittene.

Lansering av ny Norsk humanitær strategi

Siden 2013 har Leger Uten Grenser forsøkt å påvirke norsk humanitær politikk mot en mer behovsbasert tilnærming gjennom å synliggjøre hvor viktig det er å operasjonalisere de humanitære prinsippene. Leger Uten Grenser fulgte derfor nøye med på UD's prosess for å utvikle en ny humanitær strategi. Ved lansering av den nye strategien under Arendalsuka i August kulminerte vårt arbeid med viktige endringer i deres strategi, godt pressearbeid og et eget "humanitært nachspiel" for å samle de viktigste aktørene på dette feltet. Dette arbeidet kommer til å fortsette fokus fremover også i 2019.

1.3 Programstøtte

Metanolinitiativet (MPi)

Siden 2013 har Oslo Universitetssykehus (OUS) jobbet sammen med Leger Uten Grenser Norge for å redusere skadevirkninger av metanolforgiftninger globalt. Teamet responderer på kritiske utbrudd, styrker akuttmedisinsk kunnskap, beredskap og respons blant helsemyndigheter og ansatte i Leger Uten Grenser. I 2018 har teamet støttet feltprosjekter i Indonesia, Kambodsja og Russland. I tillegg har Hong Kong sin operasjonelle enhet startet overvåkning av utbrudd i Asia. En egen nettside er opprettet hos Leger Uten Grenser for det norske metanolinitiativet: <https://legerutengrenser.no/mpii/>

Inkludering av personer med funksjonshemming

I 2018 lanserte Leger Uten Grenser Norge et prosjekt for å bedre inkludering av funksjonshemmede i prosjekter i felt og på alle de forskjellige kontorene verden rundt. Prosjektet samler, utvikler og formidler informasjon og verktøy som kan hjelpe med inkludering av funksjonshemmede. Nettportalen, på tre språk, tilbyr aktuell informasjon og verktøy for bevisstgjøring og implementering: <https://disabilityinclusion.msf.org>

Maritim feltstøtte

Leger Uten Grenser Norge er maritim rådgiver til våre operasjonelle sentre i Brussel og Amsterdam. Leger Uten Grenser Norge har ytt teknisk maritim støtte til søk- og redningsoperasjoner. I tillegg har Leger Uten Grenser utarbeidet en mulighetsstudie for sykehuskip og medisinske fasiliteter og aktiviteter med bruk av flytende installasjoner.

Mentoring og Coaching

Vår Mentoring og Coaching Hub (MCHU) koordinerer og utvikler coaching og mentoring-tilbudet for Leger Uten Grenser globalt. Enheten har utdannet mentorer siden 2012 og coacher siden 2018. Teamet leverer både

individuell og team-coaching samt coaching-skills training. Teamet opplever en stadig økende pågang av forespørsler.

Lønns Benchmark

Målet for vår Benchmarking enhet er å levere lønns- og levekostnadsrapporter til felt, for å sikre at beslutninger vedrørende lønnsnivå for lokalt ansatte baseres på reell markedsdata, lokale levekostnader samt organisasjonens prinsipper. I 2018 ble det levert 22 benchmarks (lønnsundersøkelser) og 15 oppdateringer av tidligere undersøkelser.

1.4 Innsamling av midler

Gjennom 2018 har Leger Uten Grenser mottatt hovedvekten av sine inntekter fra private givere. Bred støtte fra befolkningen både økonomisk og moralsk er en forutsetning for å nå Leger Uten Grensers mål om å redde liv og lindre nød. For å sikre vår uavhengighet og raskt kunne hjelpe dem som trenger det aller mest har Leger Uten Grenser som prinsipp at private gaver til enhver tid skal utgjøre over 50 prosent av våre inntekter. I de senere år har Leger Uten Grenser internasjonalt hatt en andel private midler på over 90 prosent. I 2018 mottok Leger Uten Grenser i Norge ingen offentlig støtte.

1.4.1 Støtte fra privatpersoner, bedrifter, organisasjoner og stiftelser

Private bidrag er med på å sikre organisasjonen økonomisk uavhengighet. Det gir oss mulighet til å handle raskt og gjøre en innsats der behovene til enhver tid er størst, uavhengig av myndigheter og andre institusjonelle givers prioriteringer og budsjetter. Leger Uten Grenser har opplevd en økning i bidrag fra privatpersoner i løpet av 2018. I tillegg til bidragene fra privatpersoner har Leger Uten Grenser flere næringslivspartnere som gir både viktig pengestøtte og bidrar med sin kompetanse på ulike felt.

Støtte fra privatpersoner, også i form av testamentariske gaver og støtte fra bedrifter og stiftelser, er sentralt i vårt innsamlingsarbeid også i 2018.

Om Leger Uten Grensers givere

Leger Uten Grenser har mange givere som støtter oss enten fast eller en gang imellom. Det er viktig for oss å kommunisere med våre givere om de behov og problemstillinger vi møter i vårt arbeid. Regelmessig støtte har blitt en stadig viktigere inntektskilde og det forventes at denne andelen vil fortsette å øke i tiden framover. Leger Uten Grenser benytter seg av flere ulike måter for å gi folk muligheten til å støtte vårt arbeid, blant annet via egne ververe som er ansatt i Leger Uten Grenser og jobber uten provisjon.

Gaver i form av tjenester

Leger Uten Grenser har i 2018 mottatt gaver i form av tjenester og varer fra næringslivet, som er innenfor områder organisasjonen har hatt god nytte av, slik som konsulenttjenester og juridisk bistand til personer som ønsker å opprette testamente som tilgodeser Leger Uten Grenser.

1.4.2 Stans av offentlige prosjektmidler

For å kunne gi helsehjelp uhindret legger Leger Uten Grenser vekt på å oppfattes som en uavhengig og nøytral nødhjelpsorganisasjon. 20 mars 2016 trådte EU-Tyrkia-avtalen i kraft. I juni 2016 bestemte Leger Uten Grenser seg for å slutte å ta imot offentlige prosjektbevilgninger fra EU-land og andre europeiske land som støttet avtalen mellom EU og Tyrkia. I 2018 mottok Leger Uten Grenser ingen offentlige prosjektmidler.

1.5 Personal og administrasjon

Leger Uten Grenser holder til i leide kontorlokaler i Hausmannsgate i Oslo. Organisasjonen har ingen fysisk produksjon, og forurenser således ikke det ytre miljø. Kontoret støtter og bidrar til forsknings- og utviklingsaktiviteter gjennom Leger Uten Grensers internasjonale kampanje for tilgang til livsviktige medisiner (Access), DNDi (Drugs for Neglected Diseases initiative) og Epicentre.

Feltarbeidere rekruttert i Norge har norske ansettelseskontrakter. Personellet avlønnes etter egen internasjonal lønnskala som reflekterer frivillighetstankegangen til Leger Uten Grenser.

I 2018 utgjorde Leger Uten Grensers administrasjon totalt 55,1 årsverk i kontorstillinger og 65,6 årsverk tilknyttet verveaktivitet. Arbeid i forbindelse med internasjonal beredskapsgruppe samt støtte til feltrelaterte prosjekter innenfor medisin, vann og sanitær, sikkerhet, HR og ledelse utgjorde totalt 3,0 årsverk.

De ansatte ved kontoret avlønnes etter egne satser for Leger Uten Grenser. Styreleder kan frikjøpes inntil en 50% stilling. Styremedlemmer og frivillig personell forøvrig honoreres ikke.

Ved siden av å yte operasjonell støtte til våre humanitære prosjekter fokuserer i hovedsak det norske kontorets ansatte på arbeidet med rekruttering og oppfølging av feltarbeidere fra Norge og Island samt vår innsamlings- og informasjonsvirksomhet. Derfor utgjør det norske kontorets virksomhet i stor grad administrative årsverk. Ellers foregår vår operasjonelle og formålsrettede virksomhet ute i felt samt ved våre operasjonelle sentre. Det er denne operasjonelle aktiviteten den norske organisasjonen rekrutterer til og finansierer.

Arbeidsmiljøet på kontoret anses som godt. Sykefraværet har i 2018 ligget på rundt 3,05% noe som er langt under landsgjennomsnittet. Det forekommer ikke forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering. Av kontorets ansatte ved årets slutt var 55% kvinner og 45% menn. Av styrets 9 medlemmer er 5 kvinner. En kartlegging i forhold til mangfold viser at organisasjonen i Norge har 68% ansatte med norsk bakgrunn og 32% med bakgrunn fra et annet land enn Norge. Ledelsen har vurdert at det ikke har vært nødvendig å innføre spesielle tiltak for å sikre likestillingssituasjonen.

Kontoret har gjennom alle år mottatt god støtte fra frivillig, ikke-lønnet personale.

2 Økonomisk oversikt

2.1 Anskaffede midler

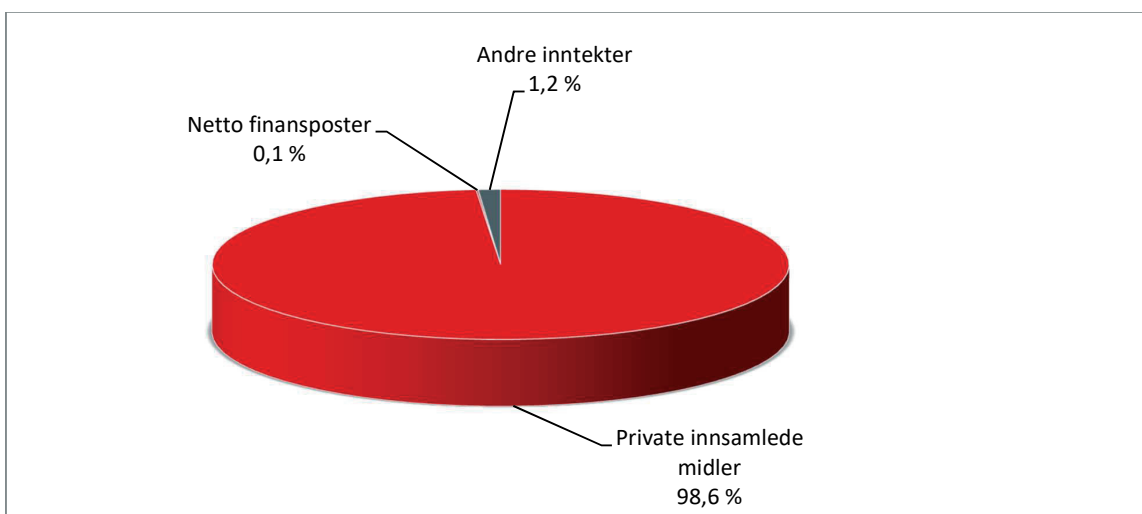
Leger Uten Grensers inntekt var i 2018 på 407,6 millioner kroner. Av dette er om lag 402 millioner samlet inn fra private givere. Private innsamlede midler har økt med 10,8 millioner kroner fra 2017. Andre inntekter har hatt en økning på 0,6 millioner kroner fra 2017, hovedsakelig fra merverdiavgiftskompensasjon.

Finansposter dreier seg hovedsakelig om opptjente renter på private midler mottatt gjennom året. Netto finansposter lå i 2018 på 0,5 millioner kroner, en liten økning fra 2017. Finansplasseringene er i tråd med styrets retningslinjer med hensyn til etikk, sikkerhet, risikospredning og likviditet.

Totale anskaffede midler består av: (mill. kroner)

	2018	2017	Endring i %
Inntekter			
Private innsamlede midler	402.0	391.2	2.8 %
Andre inntekter	5.1	4.5	12.3 %
Sum anskaffede midler	407.1	395.7	2.9 %
Netto finansposter	0.5	0.3	52.6 %
Sum totale inntekter	407.6	396.0	2.9 %

Anskaffede midler utgjør hovedsakelig private innsamlede midler med en andel på 98,6 %. Andre inntekter og avkastning utgjør 1,3 %.

2.2 Anvendelse av midler

Den totale anvendelsen av midler til operasjonell virksomhet var i 2018 på 312,4 millioner kroner, som er en liten nedgang fra 2017. Organisasjonen har styrket vårt informasjonsarbeid og investeringene i innsamling.

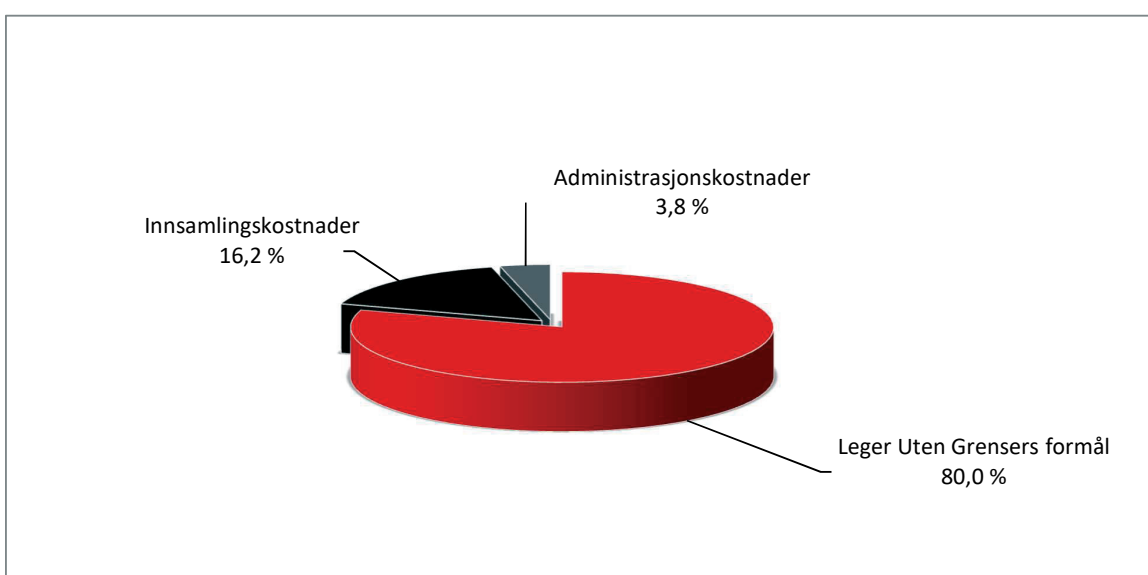
Utgifter til Leger Uten Grensers informasjonsarbeid har økt med 1,7 millioner og ligger i 2018 på 10,2 millioner kroner. Bidrag til andre humanitære aktiviteter (Drugs for Neglected Diseases initiative, DNDi) ligger på

samme nivå som i 2017, med 1,1 million kroner. Innsamlingskostnadene har gått opp med omlag 3,9 millioner i forhold til 2017. Administrasjonskostnadene var i 2018 på 15,5 millioner kroner, en økning på 0,9 millioner i forhold til 2017.

Anvendelse av midler: (mill. kroner)

	2018	2017	Endring i %
Kostnader Operasjonelle kostnader	312.4	314.5	-0.7 %
Informasjonsarbeid / Temoignage	10.2	8.5	19.8 %
Andre humanitære aktiviteter	1.1	1.1	1.8 %
Leger Uten Grensers formål	323.7	324.1	-0.1 %
Innsamlingskostnader	65.5	61.6	6.4 %
Administrasjonskostnader	15.5	14.6	6.2 %
Anvendelse av midler	404.7	400.2	1.1 %

Kommentarer til anvendelse av midler:

Operasjonelle kostnader:	Innsamlede midler allokert til Leger Uten Grensers operasjonelle prosjekter internasjonalt samt Leger Uten Grenser i Norge sin andel av indirekte operasjonelle kostnader ved vårt operasjonelle senter i Brussel. Kostnader til rekruttering av felpersonell inngår.
Informasjonsarbeid/Témoignage:	Kostnader til opinionsbygging, pressearbeid og bevisstgjøring. Lønnskostnad for informasjons-medarbeidere ved kontoret i Norge inngår.
Andre humanitære aktiviteter:	Bidrag til DNDi, Drugs for Neglected Diseases initiative – forskning på medisiner mot glemte sykdommer.
Innsamlingskostnader:	Kostnader forbundet med innsamling fra private og institusjonelle givere i Norge. Lønnskostnad for innsamlingsmedarbeidere i Norge inngår.
Administrasjonskostnader:	Kostnader til administrativ drift av det norske kontoret. Lønnskostnad for daglig leder og administrasjon ved kontoret i Norge inngår. Inkluderer også Leger Uten Grenser i Norge sin andel av driften av det internasjonale kontoret.

2.3 Virksomhetens årsresultat

Leger Uten Grenser har for 2018 et årsresultat på 2,9 millioner kroner. Overskuddet består av avsetning testamentariske gaver som skal allokere i 2019 samt overføring av midler til vår formålskapital. Det er ledelsens oppfatning at fremlagte resultat og balanseoppstilling gir et riktig bilde av organisasjonens virksomhet.

2.4 Formålskapital

Leger Uten Grenser har en positiv formålskapital på 21,9 millioner kroner som kommer fra innsamlede midler. Før årets resultat utgjorde formålskapitalen 19,0 millioner kroner. Formålskapitalen består hovedsakelig av ikke-øremerkede midler. Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift, noe styret mener er forsvarlig.

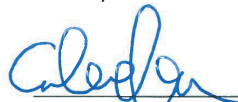
Det har ikke inntrådt hendelser etter 31. desember 2018 som påvirker Leger Uten Grensers resultat eller balanse.

Oslo, mandag 29. april 2019

Gunnhildur Arnadottir
Styremedlem

Evy Therese Dvergsdal
Styremedlem

Matt Ebrahimi
Styremedlem

Erlend Grønningen
Styremedlem

Sonja Kalsvik
Styremedlem

Jakob Bergvik Aure
Styremedlem/Treasurer¹

Henrik Vaaler
Nestleder/Styremedlem

Hanne Rustad
Styremedlem

Karine Nordstrand
Styreleder

Erwin Van't Land
Daglig leder

¹ Ansvarlig for styrets økonomikontroll og -oppfølging

Aktivitetsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2018	2017
Anskaffede midler			
Private innsamlede midler		402 048 159	391 182 717
Finans og investeringsinntekter		498 241	326 536
Andre inntekter		5 059 846	4 507 408
Brutto midler anskaffet til humanitære formål		407 606 246	396 016 661
Forbrukte midler			
Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål			
- Operasjonelle kostnader	11,12	312 363 709	314 468 351
- Informasjonsarbeid/temoignage		10 228 486	8 537 043
- Andre humanitære aktiviteter	12	1 079 132	1 060 376
Kostnader til innsamling av private midler		65 543 756	61 404 794
Kostnader til anskaffelse av offentlige prosjektmidler		0	172 697
Administrasjonskostnader	11,12	15 487 963	14 584 559
Sum forbrukte midler	6, 7, 11	404 703 047	400 227 820
ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT		2 903 199	-4 211 159
Tilegg/reduksjon formålskapital			
Annen formålskapital		2 903 199	-4 211 159
Sum disponert	4	2 903 199	-4 211 159

Se vedlagte noter til årsregnskapet

Balanse pr. 31. desember

Eiendeler

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2018	2017
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Transportmidler	2	147 859	277 203
Oppussing	2	473 862	875 608
Maskiner og inventar	2	1 561 195	1 015 565
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>2 182 916</i>	<i>2 168 376</i>
<i>Sum anleggsmidler</i>		<i>2 182 916</i>	<i>2 168 376</i>
Omløpsmidler			
Fordringer	9	20 309 313	25 693 753
Bankinnskudd, kontanter	3	79 790 875	78 088 367
<i>Sum omløpsmidler</i>		<i>100 100 188</i>	<i>103 782 120</i>
Sum eiendeler		102 283 104	105 950 496

Balanse pr. 31. desember Egenkapital og gjeld

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2018	2017
Formålskapital			
Annen formålskapital	4	21 949 110	19 045 912
Sum formålskapital		21 949 110	19 045 912
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		6 379 143	4 369 477
Skyldig lønn og skattetrekk		8 101 579	7 479 144
Skyldige offentlige avgifter		2 699 014	2 233 538
Avsetninger til prosjekter	5	62 790 241	72 073 757
Renter prosjekt som skal tilbakebetales		0	365
Annen kortsiktig gjeld	10	364 017	748 303
Sum gjeld		80 333 994	86 904 584
Sum formålskapital og gjeld		102 283 104	105 950 496

Oslo, mandag 29 april 2019

Gunnhildur Arnadottir
Styremedlem

Evy Therese Dvergsdal
Styremedlem

Mali Ebrahimi
Styremedlem

Erlend Grønningen
Styremedlem

Sonja Kalsvik
Styremedlem

Jakob Bergvik Aure
Styremedlem/Treasurer¹

Henrik Vaaler
Nestleder/Styremedlem

Hanne Rustad
Styremedlem

Karine Nordstrand
Styreleder

Erwin Van't Land
Daglig leder

¹ Ansvarlig for styrets økonomikontroll og -oppfølging

Kontantstrømoppstilling

Alle beløp i hele kroner

	2018	2017
Årets aktivitetsresultat	2 903 199	-4 211 159
Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har likviditetseffekt		
Avskrivninger / Nedskrivninger	1 305 317	1 058 612
Investeringer, avhendelse og finansiering		
Kjøp driftsmidler	-1 319 857	-819 470
Andre endringer		
endringer i fordringer	5 384 440	-1 721 242
endringer i leverandørgjeld/annen kortsiktig gjeld	1 625 380	1 301 842
endringer i avsetning til prosjekter	-9 283 516	-8 620 728
andre tidsavgrensningsposter	1 087 546	776 954
<i>Sum andre endringer</i>	<i>-1 186 150</i>	<i>-8 263 174</i>
Sum likviditetsendringer gjennom året	1 702 509	-12 235 191
Likviditetsbeholdning 01.01	78 088 361	90 323 551
Likviditetsbeholdning 31.12	79 790 870	78 088 361
Likviditetsbeholdning 31.12 består av:		
Bankinnskudd, kontanter	79 790 875	78 088 367
<i>Sum</i>	<i>79 790 875</i>	<i>78 088 367</i>

Noter til regnskapet

31. desember 2018

Alle beløp i hele kroner

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Alle beløp i notene er oppgitt i hele kroner dersom ikke annet er angitt.

Resultatregnskapet er klassifisert basert på aktivitet fremfor art. Formålet med et aktivitetsregnskap er å vise alle anskaffede midler fordelt på hovedtyper, og hvordan disse er anvendt i løpet av regnskapsåret. Note 7 viser kostnader etter art.

Formålskapital benyttes i stedet for Egenkapital. Dette er i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Til forskjell fra andre virksomheter er denne kapitalen en kapital som skal brukes til organisasjonens formål og ikke til utdeling eller lignende.

Inntektsføring

Alle midler er innsamlet i Norge. Inntekter inntektsføres når de er opptjent, som regel på mottagelsestidspunktet.

Arvede midler inntektsføres når organisasjonen har juridisk rett til arven, det er rimelig sikkert at arven vil bli mottatt og verdien kan måles tilstrekkelig pålitelig. Vesentlig arv som ikke er inntektsført, opplyses i note. Se nærmere spesifisering i note 9.

Gaver i form av tjenester inntektsføres dersom fordelene av gaven er målbar. Tilsvarende beløp føres som en kostnad under forbrukte midler.

Leger Uten Grenser har fram til 2016 mottatt offentlige tilskudd fra Norad og Utenriksdepartementet til spesifikke prosjekter, som normalt har varighet på 1 år. I 2016 bestemte Leger Uten Grenser Internasjonalt at vi ikke skal ta imot offentlige tilskudd fra EU, inkludert Norge, på grunn av avtalen mellom EU og Tyrkia. Denne avgjørelsen står fremdeles og vi har ikke mottatt noen offentlige tilskudd i 2018.

Leger Uten Grenser søker hvert år om kompensasjon for kostnader til merverdiavgift i henhold til gjeldende tilskuddsordning for frivillige organisasjoner. Dette tilskuddet føres som en inntekt i sin helhet på mottagelsestidspunktet.

Klassifisering og fordeling av kostnader

I aktivitetsregnskapet klassifiseres kostnader i tre hovedgrupper: kostnader til anskaffelse av midler, kostnader til formålet og administrasjonskostnader. Alle kostnader tilhørende en aktivitet er henført til denne. Felleskostnader som kostnader til IT, lokaler, porto, telefon o.l. er fordelt mellom aktivitetene i forhold til antall årsverk knyttet opp mot de ulike aktivitetene.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld

Eiendeler som knytter seg til prosjekter, fordringer som tilbakebetales innen et år samt eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten er klassifisert som omløpsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Tilsvarende prinsipp er benyttet for gjeldsposter.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Endring i virkelig verdi resultatføres som finansinntekt/-kostnad. Leger Uten Grenser har ikke hatt noen plasseringer i markedsbaserte fond de siste årene.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler består av inventar, IT-utstyr og kontormaskiner samt oppussing av lokaler.

Varige driftsmidler balanseføres til anskaffelseskost inkludert innkjøpskostnader, og avskrives over driftsmidlets levetid dersom denne er over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15 000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris dersom det er sannsynlig at påkostningen bidrar til fremtidige økonomiske fordeler, og kostnaden kan måles pålitelig.

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid etter lineær metode.

Pensjoner

Leger Uten Grenser regnskapsfører pensjonskostnader i henhold til Norsk RegnskapsStandard 6 Pensjonskostnader. Leger Uten Grenser byttet pensjonsordning i 2015 og har nå en innskuddsbasert pensjonsordning hos DnB Livsforsikring AS. For innskuddsordningen kostnadsføres innbetalt premie for aktuelt år. I 2018 ble premie på 2,1 millioner kroner kostnadsført. Årlig innbetaling til ordningen utgjør 4% av all lønn fra 0 G opp til 12 G. Per 31.12.2018 hadde vi 371 medlemmer i ordningen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling for 2018 er utarbeidet i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Noter til regnskapet

31. desember 2018

Note 2 Varige driftsmidler

	IT-utstyr og inventar	Oppussing	Transport-midler	Sum 2018
Anskaffelseskost 01.01.	4 663 658	1 687 313	646 721	6 997 691
Tilgang kjøpte driftsmidler	1 269 078	50 779	0	1 319 857
Utrangerte driftsmidler	0	182 945	0	182 945
Anskaffelseskost 31.12.	5 932 736	1 921 037	646 721	8 500 493
Akkumulerte av-/nedskrivninger 01.01.	3 648 092	811 705	369 517	4 829 314
Årets av-/nedskrivninger	723 448	452 525	129 344	1 305 317
Akk. avskr./nedskr. utrangerte driftsmidler	0	182 945	0	182 945
Akkumulerte av-/nedskrivninger 31.12.	4 371 540	1 447 175	498 861	6 317 576
Bokført verdi 31.12.	1 561 196	473 862	147 859	2 182 916
Årets av-/nedskrivninger	723 448	452 525	129 344	1 305 317

Lineære avskrivninger - økonomisk levetid

3-5 år	10 år	3-5 år
--------	-------	--------

Iht gjenstående leietid

Note 3 Kontanter og bankinnskudd

	2018	2017
Kontanter og bankinnskudd	79 790 875	78 088 367
Av dette er følgende bundet:		
Skattetrekk for ansatte	2 229 072	1 998 627
Depositum	848 269	843 629
Renter som skal tilbakebetales	0	364
Sum bundne midler	3 077 341	2 842 620
Likvide midler disponibelt for Leger Uten Grenser	76 713 534	75 245 747

Note 4 Formålskapital

	Annen Formålskapital	Sum 2018
Formålskapital 01.01	19 045 912	19 045 912
Årets resultat	2 903 199	2 903 199
Formålskapital 31.12	21 949 111	21 949 111

Annen formålskapital består av hovedsaklig av reserver som i henhold til Internasjonal standard skal ligge på omtrent 3 måneders drift, samt private midler som vil bli allokert i 2019

Noter til regnskapet

31. desember 2018

Note 5 Avsetning til prosjekter

Avsetning til prosjekter består nå kun av midler til privat finansierte prosjekter:

	2018	2017
Privat finansierte prosjekter	62 790 241	72 073 757
Sum	62 790 241	72 073 757

Note 6 Personalkostnader, antall årsverk m.m.

Personalkostnader	2018	2017
Lønnskostnader	53 723 217	47 323 632
Arbeidsgiveravgift	8 067 318	7 108 779
Pensjonskostnader	2 053 528	1 880 091
Andre personalkostnader	827 109	1 047 580
Sum	64 671 172	57 360 082

Antall årsverk/ansatte

I 2018 har Leger Uten Grenser lønnet totalt 164,1 årsverk, hvorav 40,4 årsverk er tilknyttet feltarbeid, 65,6 årsverk består av verve- og annen prosjektaktivitet og 55,1 årsverk er tilknyttet kontorstillinger. Organisasjonen har videre 3,0 årsverk tilknyttet internasjonale feltrelaterte prosjekter, som beredskapsgruppe samt støtte innenfor medisin, sikkerhet, HR og ledelse. Innsats fra frivillige og praktikanter utgjorde i 2018 omlag 7,8 årsverk. Lønnskostnader for feltarbeidere blir viderefakturert til de ulike operasjonelle sentrene i Leger Uten Grenser Internasjonalt og framkommer som en operasjonell kostnad.

Godtgjørelser daglig leder og styre

	Lønn	Pensjon	Andre ytelser	Styrehonorar	Sum 2018	Sum 2017
Daglig leder	870 108	34 804	6 348		911 260	885 999
Styret				280 902	280 902	279 844
Sum	870 108	34 804	-	280 902	1 192 162	1 165 843

Godtgjørelse til revisor

	2018	2017
Revisjonshonoraret er spesifisert som følger:		
Lovpålagt revisjon	94 750	91 250 *
Andre attestasjonstjenester	11 750	6 500
Sum	106 500	97 750

Alle beløp er inkl. mva.

* Lovpålagt revisjon i 2017 og 2018 er bokførte kostnader i de aktuelle årene. Det betyr at noe av kostnadene for revisjon i det aktuelle året er bokført i påfølgende år.

Noter til regnskapet

31. desember 2018

Note 7 Kostnadsartsinndeling av SUM FORBRUKTE MIDLER i aktivitetsregnskap

	2018	2017
Humanitær bistand		
- privat finansierte prosjekter	292 197 717	299 289 165
- offentlig finansierte prosjekter		0
Sum humanitær bistand	292 197 717	299 289 165
Tilskudd til MSF Internasjonalt	5 880 429	5 309 919
Personalkostnader (spesifisert i note 6)	64 671 173	57 360 082
Avskrivning varige driftsmidler (spesifisert i note 2)	1 305 317	1 058 612
Annen driftskostnad		
- fraktkostnader	218 926	132 663
- kostnader lokaler	2 904 856	2 507 148
- IT, inventar og utstyr	4 347 176	3 429 315
- reparasjon og vedlikehold	92 158	80 184
- innkjøpte tjenester/konsulenter	7 362 619	7 984 485
- kontorkostnader, telefon og porto	1 838 243	1 903 093
- møte- og kurskostnader	1 572 820	798 327
- reisekostnader	7 050 527	6 414 339
- reklamekostnader/innsamling av midler	13 273 382	12 286 283
- transaksjonskostnader	1 708 075	1 387 656
- andre kostnader	279 629	286 549
Sum annen driftskostnad	40 648 411	37 210 042
SUM	404 703 047	400 227 820

Note 8 Leasingavtaler ikke balanseført

	Avtale inngått	Avtale utløper	Årlig leie inkl. mva
Kopimaskiner, Digiflow, 3 stk maskiner	21.10.2016	31.12.2022	70 672
Kaffemaskiner - Kaffegruppen, 2 stk maskiner	01.06.2015	01.06.2019	44 944
Frankeringsmaskin, Postrom Maskiner, avtalen avsluttes i januar 2019, må betale ut feb 2019	31.07.2014	28.02.2019	8 924

Note 9 Fordringer

Leger Uten Grenser har pr. 31.12.18 mottatt testamentariske gaver som ikke er realisert. Disse er gjennomgått og vurdert og aktivert i den grad det er rimelig sikkert at inntekten vil bli mottatt og at inntekten kan måles med tilstrekkelig pålitelighet. Leger Uten Grenser har dessuten mottatt testamentariske gaver der arven er falt, men arvens størrelse ennå ikke er klarlagt. Disse gavene er ikke inntektsført da kriteriet om pålitelig måling ikke er oppfylt. Det er heller ikke mulig å sette et estimat for verdien av disse gavene.

	2018	2017
Testamentariske gaver aktivert pr 31.12.	10 360 024	13 053 881
Påløpne inntekter	718 397	2 697 736
Kundefordringer	7 467 964	7 158 891
Forskuddsbetalte kostnader	273 670	1 011 366
Andre fordringer	1 489 258	1 771 879
Sum fordringer	20 309 313	25 693 753

Noter til regnskapet

31. desember 2018

Note 10 Annen kortsiktig gjeld

	2018	2017
Annen kortsiktig gjeld består av følgende poster:		
Påløpte kostnader	631 020	854 153
Avstemming kredittkort ansatte	-289 453	-105 850
Annen kortsiktig gjeld	22 450	0
Sum annen kortsiktig gjeld	364 017	748 303

Note 11 Formålsprosent og Innsamlingsprosent

Formålsprosenten

Formålsprosenten forteller hvor mye som faktisk er brukt på organisasjonens ideelle formål, og beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål" i forhold til "Sum forbrukte midler."

Administrasjonsprosenten beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Administrasjonskostnader" i forhold til "Sum forbrukte midler."

	2018	2017	2016	2015	2014
Administrasjonsprosent (andel av forbrukte midler)	3,8%	3,6%	3,0%	2,9%	2,6%
Formålsprosent (andel av forbrukte midler)	80,0%	81,0%	82,7%	82,7%	86,0%
Det resterende er kostnader til anskaffelse av midler	16,2%	15,4%	14,2%	14,4%	11,5%

Formålsprosenten har gått noe ned de siste par årene. Dette skyldes at Haaken midlene som vi mottok i 2008, ble ferdig allokert i 2016 samtidig som vi ikke lenger mottar offentlige midler. Dette fører også til at prosenten for kostnader til anskaffelse av midler har gått noe opp.

Innsamlingsprosenten

Lov om innsamlinger krever at minst 65 prosent av innsamlede midler skal gå uavkortet til det oppgitte formålet. Innsamlingskontrollen i Norge har i februar 2010 offentliggjort retningslinjer for beregning av nøkkeltallet "Innsamlingsprosenten".

Det beløp som er disponibelt for organisasjonens formål defineres som "Private innsamlede midler", med fradrag av "Kostnader til innsamling av private midler". Innsamlingsprosenten beregnes som disponibelt for formålet sett i forhold til private innsamlede midler.

	2018	2017	2016	2015	2014
Innsamlingsprosenten (disponibelt for formålet)	83,7%	84,3%	84,6%	81,0%	84,4%

Note 12 Nærstående parter

Leger Uten Grenser har i 2018 hatt transaksjoner med søsterorganisasjoner i Leger Uten Grenser internasjonalt. Transaksjonene består hovedsakelig av overførte prosjektmidler til de operasjonelle sentrene i Brussel og Barcelona. I tillegg overfører Leger Uten Grenser i Norge bidrag til drift av det internasjonale kontoret i Geneve og det operasjonelle senteret i Brussel. Lønnskostnader for feltarbeidere fra Leger Uten Grenser i Norge blir viderefakturert til de operasjonelle sentrene i Brussel, Amsterdam, Barcelona, Paris og Geneve. Under har vi listet opp totale prosjektmidler til våre operasjonelle sentre samt bidrag til drift av kontorene i Geneve og Brussel. Gjeld per 31.12 består av utestående prosjektmidler til de operasjonelle sentrene.

	2018		2017	
	Kostnad	Gjeld 31.12	Kostnad	Gjeld 31.12
Prosjektstøtte og bidrag til operasjonelle sentre og MSF International	298 078 146	62 790 241	304 599 084	72 073 757
Sum transaksjoner med nærstående parter	298 078 146	62 790 241	304 599 084	72 073 757

Leger Uten Grenser har i 2018 ikke hatt noen transaksjoner med andre nærstående parter, som medlemmer av styret og ledelsen.

Til årsmøtet i Médecins Sans Frontières Norway Leger Uten Grenser Norge

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Médecins Sans Frontières Norway Leger Uten Grenser Norges årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2018, aktivitetsregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo

T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 29. april 2019
PricewaterhouseCoopers AS

Gøril Hyni
Statsautorisert revisor

